5. Haluziak V. M. Dyrektyvne y osobystisno zoriientovane vykhovannia – alternatyvy chy etapy yedynoi vykhovnoi stratehii / V. M. Haluziak // Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.Kotsiubynskoho. Seriia: «Pedahohika i psykholohiia». Vypusk 53. – Vinnytsia, 2018. – S. 30-40.
6. Haluziak V. M. Dialektychne myslennia yak kryterii osobystisno-profesiinoi zrilosti pedahoha / V. M. Haluziak // Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.Kotsiubynskoho. Seriia: «Pedahohika i psykholohiia». Vypusk 52. – Vinnytsia, 2017. – S. 48-56.
7. Haluziak V. M. Osoblyvosti dialektychnoho pedahohichnoho myslennia / V. M. Haluziak // Osobystisno-profesiinyi rozvytok maibutnoho vchytelia: Materialy vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii (m. Vinnytsia, 29-30 lystopada 2017 r.). – Vinnytsia: TOV «Nilan LTD», 2017. – S. 17-25.
8. Haluziak V. M. Pokaznyky refleksyvnosti yak kryteriiu osobystisnoi zrilosti vchytelia / V. M. Haluziak // Psykholoho-pedahohichni problemy v osvitnomu protsesi : zb. nauk. st. / Khark. nats. ped. un-t im. H. Skovorody. – Kh.: KhNPU; KhOHOKZ, 2012. – S. 25-29.
9. Haluziak V.M. Problema ehffektivnosti vospitatel'nyh podhodov / V. M. Galuzyak // Pedagogicheskie innovacii – 2017 : materialy mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoj internet-konferencii, Vitebsk, 17 maya 2017 g. / Viteb. gos. un-t ; redkol.: N.A.Rakova (otv. red.) [i dr.]. – Vitebsk : VGU imeni P.M. Masherova, 2017. – S. 55-57.
10. Haluziak V. M. Typolohiia bazovykh modelei vykhovannia / V. M. Haluziak // Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. Kotsiubynskoho. Seriia: «Pedahohika i psykholohiia». Vypusk 7. – Vinnytsia, 2002. – S.94-102.
11. Haluziak V. M. Kharakterystyky zriloho pedahohichnoho myslennia / V. M. Haluziak // Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.Kotsiubynskoho. Seriia: «Pedahohika i psykholohiia». Vypusk 51. – Vinnytsia, 2017. – S. 43-50.
12. Davydov V.V. Vidy obobshchenij v obuchenii / V.V. Davydov – M.: Pedagogika, 1972. – 424 s.
13. Il'enkov E.V. Dialekticheskaya logika / E.V. Il'enkov. – M., 1974. – 272 s.
14. Krajg G. Psihologiya razvitiya / Grehjs Krajg, Don Bokum. – SPb.: Piter, 2005. – 940 s.
15. Kul'nevich S.V. Pedagogika samoorganizacii: Fenomen soderzhaniya /S.V.Kul'nevich.–Voronezh, 1997.– 235s.
16. Makarenko A. S. Pedagogicheskie sochineniya: V 8-mi t. T. 4 / Sost.: M. D. Vinogradova, A. A. Frolov.– M., 1984.– 400 s.
17. Piazhe Zh. Izbrannye psihologicheskie trudy: Per. s franc. / Zh. Piazhe. – M., 1969.– 544 s.
18. Psihologicheskie osobennosti orientacii pedagogov na lichnostnuyu model' vzaimodejstviya s det'mi / V. G. Maralov, I. A. Buchilova, E. Yu. Klepcova i dr. / Pod red. V. G. Maralova. – M.: Akademicheskij Proekt: Paradigma, 2005. – 288 s.
19. Solovejchik S. L.Pedagogika dlya vsekh: kn. dlya budushchih roditelej / S.L. Solovejchik. – M.: Det. lit., 1987. – 367 s.
20. Solovejchik S. Protivorechiya obrazovaniya / S. Solovejchik // Pervoe sentyabrya. – 1994. – № 84.
21. Tyunnikov Yu. Pedagogicheskaya real'nost': fenomenologiya, mifologiya, predmet nauchnogo issledovaniya / Tyunnikov Yu., Maznichenko M. // Vysshee obrazovanie v Rossii. – 2006. – №10. – S.121-130.
22. Tyunnikov Yu.S. Pedagogicheskaya mifologiya : ucheb. posobie dlya studentov vuzov, obuchayushchihsya po ped. special'nostyam / Yu.S. Tyunnikov, M.A. Maznichenko.– M. : Gumanitar. izd. centr VLADOS, 2004.– 352 s.
23. Kholkovska I. L. Rozvytok zdatnosti do profesiinoho tsinnisno-smyslovoho samovyznachennia yak umova formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv do vyrishennia pedahohichnykh konfliktiv / I. L. Kholkovska // Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.Kotsiubynskoho. Seriia: «Pedahohika i psykholohiia». Vypusk 52. – Vinnytsia, 2017. – S. 146-151.
24. Galuziak V. Personal Maturity as a Factor of the Teachers Readiness for Constructive Interaction with Students / V. Galuziak, I. Kholkovska // Educationalists versus Politicians – Who Should Integrate Europe for Wellbeing of all Inhabitants, R. Kucha, H. Cudak (eds.). – Łódź: Wydawnictwo Społecznej Akademii Nauk, 2017. – S. 235-248.

УДК 378:336.71

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ НА ОСНОВІ МОДЕЛІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ З УРАХУВАННЯМ ЕТИЧНИХ ВИМОГ ДО ЙОГО ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ

В. Б. Гриців

orcid.org/0000-0001-7424-0363

В статті проаналізовано особливості професійної діяльності банківських працівників, розглянуто вимоги до фахівців банківської справи, що визначають зміст та особливості їхньої професійно-етичної компетентності. На основі цього створено модель фахівця банківської справи відповідно до професійно-етичних вимог діяльності. Обґрунтовано необхідність уведення в навчальний процес додаткового спеціального курсу підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності «Професійна етика банківських працівників».

Ключові слова: *фахівець банківської справи, професійно-етична компетентність, професійна підготовка, модель, етичні вимоги, професійна діяльність.*

© В. Б. Гриців

ORGANIZATION OF PROFESSIONAL TRAINING OF BANKING SPECIALISTS BASED ON A MODEL OF MODERN BANKING SPECIALIST IN ACCORDANCE WITH ETHICAL REQUIREMENTS FOR THEIR PROFESSIONAL QUALITIES

V. B. Hrytsiv

Special features of professional activity of bank employees are analyzed in the article. Requirements for banking specialists that determine the content and special features of their professional and ethical competence are considered. These requirements are divided into three parts, namely those relating to understanding, knowledge and skills. All the requirements mentioned in the article show that currently the importance of not only purely professional characteristics but also of those directly related to ethical issues has increased.

The author highlights several areas where moral values and ethical requirements of bank employees are of great importance. They are: the ethics of relations with clients, the ethics of relations with employees, the ethics of relations with partners, the ethics of relations with competitors, the ethics of relations with society, the ethics of relations with the state. A model of a banking specialist in accordance with the professional and ethical requirements of his/her activity has been worked out. This model reveals the most important functions performed by a specialist in banking. The requirements for banking specialists are presented as a set of knowledge, skills and professional qualities.

The necessity of introducing into the educational process an additional special course of students' training for the future professional activity "Professional Ethics of Bank Employees" is justified. The purpose of studying the special course is the training of highly skilled banking professionals capable of fulfilling the tasks in ethical aspect of professional activity at a high level. The main task of a special training course is receiving the profound knowledge of professional ethics by students and developing the ability to use it in the future professional activities.

While studying a special course, students will learn to use knowledge of ethics, norms of conduct both in their everyday lives and in professional activities. They will develop the ability to adhere to the norms of communicative etiquette in communicating with their colleagues and those who cooperate with the banking institutions.

Keywords:*banking specialists, requirements,ethical issues, ethics, a model of a banking specialist, professional activities.*

Банківська справа є специфічним різновидом фінансової діяльності, що вимагає навіть від досвідчених фінансистів і бухгалтерів високого рівня професійної підготовки, щоб кваліфіковано виконувати свої обов'язки (розрахункове обслуговування виробничої та інвестиційної діяльності підприємств і організацій, контролювати їх фінансову діяльність, бути економістами, бухгалтерами, іншими працівниками секторів економіки, де проводяться грошові, кредитні та інші банківські операції). У зв’язку із цим у кадровій роботі актуальним є такий напрям, як оцінка персоналу, заснована на компетентностях.

У контексті компетентнісного підходу для нашого дослідження важливою є думка В. Байденка, О. Пометун та С. Трубачової щодо організації підготовки фахівців. Зокрема В. Байденко підкреслює необхідність урахування при організації процесу фахової підготовки необхідних освітніх результатів, тобто очікуваних й вимірюваних конкретних досягнень майбутніх фахівців, виражених у знаннях, уміннях, навичках, здатностях, компетенціях, які описують, що повинен уміти робити випускник після завершення всієї або частини освітньої програми [1, с. 13].

У цьому контексті О. Пометун уважає, що для впровадження компетентнісного підходу слід брати до уваги вимоги до фахівця та визначити необхідну й достатню кількість знань, умінь, навичок і способів діяльності, які необхідно сформувати у процесі фахової підготовки. Що стосується окремих навчальних предметів, дослідниця пропонує враховувати освітні стандарти з окремих предметів, комплексність їх змісту освіти в аспекті внеску у формування компетентності [5, с. 20].

Загалом дослідники вважають, що для організації фахової підготовки важливо насамперед чітко враховувати цілі та результати професійно-особистісної освіти, а потім на цій основівизначати зміст навчальної діяльності. На практиці для унаочненого уявлення про результати освіти використовують поняття моделі. Модель − це штучно створений об’єкт у вигляді схеми, фізичних конструкцій, знакових форм або формул, який подібний до досліджуваного об’єкта (або явища), відображає й відтворює у загальному вигляді структуру, властивості, взаємозв’язок і відношення між елементами цього об’єкта.

Узагальнений аналіз проблеми дослідження показує, що в педагогіці розроблено підходи, які дозволяють співвідносити професійну компетентність із здібностями, уміннями та знаннями, необхідними для виконання професійних завдань. У всіх зазначених прикладах сутність та структуру професійної компетентності, як бачимо, дослідники узгоджують із особливостями професійної діяльності спеціаліста. Проте проблема організації професійної підготовки майбутнього фахівця банківської справи на основі моделі сучасного банківського фахівця ще досі не розглядалася дослідниками.

З огляду на це, **метою статті** є аналіз особливостей професійної діяльності банківських працівників, розгляду вимог до фахівців банківської справи та створення моделі фахівця банківської справи.

Що стосується особливостей професійної діяльності банківських працівників, то слід зазначити, що такими на сьогодні є:

- великий попит на банківських працівників на ринку праці;
- необхідність розвитку у банківського працівника відмінних аналітичних здібностей, сконцентрованості, терпіння, комунікабельності, організованості тощо;
- можливість стрімкого кар'єрного зростання (соціальної мобільності по вертикалі) та ін.;
- виконання масштабних розрахунків щодо матеріальних, трудових та фінансових витрат, створення нових банківських продуктів.

Зазначені особливості, нова роль банків у сучасних умовах обумовлюють нові вимоги до працівників банківської сфери. Слід зазначити, що порівняно з минулими, вимоги до банківського персоналу суттєво змінились. Сьогодні робота банківського клерка все менше пов'язана з «перекладанням» паперів і усе більше орієнтується на надання банківських послуг. Діяльність у банку вимагає високого рівня професійної компетентності та здатності спілкуватися з іншими людьми, у тому числі й в складних ситуаціях. Оскільки змінився тип роботи, то змінився і тип банківського персоналу. Сьогодні цінуються ті працівники, які можуть гарно працювати, обізнані з особливостями функціонування ринкової економіки, поінформовані про політико-економічне значення різних банківських операцій та про вимоги ринку (клієнти, конкуренти), а також уміють ефективно взаємодіяти з клієнтами.

Загалом наразі вимоги до банківських працівників можна поділити на три частини, що стосуються розуміння, знань та умінь. Банківський працівник повинен розуміти:

- свою відповідальність перед банком та його колективом, а також регулюючими та контролюючими органами;
- завдання та проблеми, що стоять перед банком, його концепцію розвитку та стратегію управління, інші відмінні риси;
- особливості людських відносин у колективі;
- необхідність постійного поповнення та оновлення своїх знань та навичок.
- Банківський працівник повинен знати:
- специфічну природу кредитних організацій, теорію та історію банківської справи у світі та у своїй країні, а також проблеми, які вона повинна вирішувати;
- стан банківської системи країни та тенденції її розвитку й взаємозв'язку з розвитком світової економіки;
- техніку проведення банківських операцій;
- основи права, господарського та банківського права, механізми державного регулювання банківської діяльності;
- бухгалтерський облік загалом та банківський зокрема;
- основи організації ефективного банківського маркетингу;
- теорію управління банківською діяльністю;
- основи підприємництва;
- людські якості та професійні здібності співробітників;
- техніку ділового спілкування, ділову етику;
- особливості використання інформаційних технологій, способи гарантування безпеки діяльності банків [2, с. 20].

Банківський працівник також повинен уміти на своєму рівні управління:

- передбачати та аналізувати фактори, що можуть змінити діяльність банку (його підрозділу), здійснювати відповідне прогнозування, організовувати роботу спеціалістів банку (підрозділу) для такого аналізу;
- розробляти організаційні структури банку, організовувати роботу спеціалістів із вирішення цього завдання;
- аналізувати фінансові та інші результати діяльності банку (підрозділу);
- планувати діяльність банку (підрозділу);
- здійснювати основні банківські операції;
- адекватно виявляти та враховувати в діяльності банку (підрозділу) інтереси та запити вкладників і клієнтів, інформувати їх про послуги, що їх надає банк;
- контролювати діяльність персоналу, створювати механізм ефективного контролю;
- будувати якісну систему стимулювання та мотивації професійної діяльності працівників, вивчати та розвивати їхні здібності;
- установлювати та підтримувати належні відносини із громадськістю.

Як правило, працівник банку може переконливо продати який-небудь банківський продукт тільки в тому випадку, якщо сам переконаний в його якості, а також знає можливості й ризики, пов'язані з цим. Професійна компетентність банківського працівника є тим вищою, якщо він краще орієнтується в цих питаннях. Саме тому ще однією дуже важливою вимогою до банківського службовця є його готовність до постійного вивчення нових матеріалів, підвищення професійної кваліфікації.

В усіх цих випадках важливе значення має вміння банківського працівника налагоджувати та підтримувати ефективну взаємодію з клієнтами. Позитивне спілкування з клієнтами означає здатність працівника встановлювати зі своїм клієнтом партнерські відносини. Привітність, увічливість, готовність допомогти, уважність, тактовність, чуйність – це те, що бажає отримати клієнт. І, зрозуміло, банківські службовці повинні йому це дати. Саме тому при контактах із клієнтами поведінка працівників банку має вирішальне значення для успішної економічної діяльності.

Особливо потрібно вказати на принципове ставлення працівника банку до своєї роботи. Значною мірою воно впливає на його дії при спілкуванні з клієнтами, тобто на його поведінку при контактах з ними [2]. Крім того, важливо, щоб працівникам приносила радість сама можливість спілкування з клієнтами і можливість допомогти людям.

Загалом можна виокремити декілька сфер, де велике значення мають моральні цінності та дотримання банківськими працівниками етичних вимог. Йдеться про:

1) етику відносин з клієнтами:
- поважливе ставлення до клієнта, як до партнера;
- праця задля клієнта, задоволення його потреб;
- відповідальне прийняття рішень;
- допомога клієнту, а не створення йому проблем;
- постійне вдосконалення і покращення своєї роботи;

2) етику відносин із співробітниками:
- ввічливі й коректні відносини між колегами, створення атмосфери взаєморозуміння і співробітництва;
- обмін досвідом та інформацією з колегами, надання допомоги один одному для досягнення кращого результату;
- пунктуальність, чітке і вчасне виконання взятих зобов'язань;
- раціональне використання власного робочого часу і часу своїх колег;
- орієнтування на роботу в команді (робота на результат, співпраця з іншими, відкритість до нових ідей, допомога один одному);

3) етику відносин із партнерами:
- дотримання зобов'язань;
- забезпечення прибутковості й ефективності з використанням тільки законних засобів;
- дотримання законів і норм, вимог українського та міжнародного законодавства, галузевих і корпоративних правил, стандартів, процедур;
- сумлінне ведення справ та надійність;

4) етику взаємовідносин із конкурентами:
- запобігання таємних угод на ринках;
- використання соціально прийнятних пріоритетів і критеріїв для оцінки конкурентних стратегій;
- вихід із сумнівних ринків при виникненні значних етичних проблем;
- дотримання зобов'язання про нерозголошення конфіденційної інформації;
- використання конфіденційної інформації тільки в рамках виконання службових обов'язків;
- обов'язкове дотримання взятих на себе договірних та інших зобов'язань, що випливають з ділових відносин або обумовлених ними;
- пріоритет переговорам і пошуку компромісу при виникненні розбіжностей і суперечностей;

5) етику відносин із суспільством:
- збереження і розширення зайнятості,
- урахування місцевих традицій, звичаїв;
- підтримування громадських рекреаційних програм, участь у громадських роботах, проектах;

6) етику відносин з державою:
- дотримання законодавства;
- добросовісна звітність;
- виконання державних замовлень у зазначені терміни;
- уникнення хабарництва у відносинах із державними службовцями [3].

У всіх зазначених випадках діяльність банківського працівника тісно пов'язана зі сферою моралі та дотриманням етичних вимог професійної діяльності. Саме моральність як сфера найскладніших людських відносин суттєвим чином упливає на мотивацію та поведінку банківських працівників, їхнє ставлення до своєї роботи, до інших людей, до накопичення матеріальних благ.

Таким чином, модель фахівця повинна бути створена з урахуванням набору вимог, визначених у державному стандарті, містити опис набору знань та умінь, якими повинен володіти фахівець, а також ступінь підготовленості до вирішення комплексу завдань професійної діяльності. Йдеться про описи службових функцій, завдань діяльності та вміння, якими повинен володіти фахівець. Далі урахування мети та необхідного результату навчання за компетентнісного підходу визначає і відповідний відбір його змісту,

базових компонентів навчальної інформації, вибір відповідних методів, засобів і форм засвоєння матеріалу, систему навчальних завдань та ін. Йдеться про необхідність при організації професійної підготовки вибору відповідних напрямів роботи, зокрема щодо навчання майбутніх фахівців вирішувати конкретні проблеми їхньої професійної діяльності, формувати спеціальні й методичнінавички. З використанням досліджень В. Байденка, Н. Бібік, О. Пометун, С. Трубачової, а також сутності професійно-етичної компетентності можна стверджувати, що організацію професійної підготовки майбутнього фахівця банківської справи варто здійснювати на основі моделі сучасного фахівця банківської справи та з урахуванням етичних вимог до його професійних якостей.

Отож,при розробці моделі фахівця банківської справи ми врахували насамперед вимоги до нього, обумовлені завданнями професійної діяльності та викладені в нормативних документах. Це вміння і навички, а також загальні здібності, якими повинен володіти фахівець банківської сфери для ефективного виконання службових функцій та завдань професійної діяльності. Перелік вимог до фахівця підтвердив, що в сучасних умовах зросло значення не тільки суто професійних характеристик, але й тих, що безпосередньо стосуються проблем етики.

Дані, наведені в таблиці, по суті, є базовою описовою моделлю фахівця банківської справи відповідно до вимог професійної етики. У таблиці показано найважливіші функції, що їх виконує фахівець банківської справи, а вимоги до фахівців банківської справи подано як сукупність знань, умінь і навичок та професійно важливих якостей відповідно до завдань професійної діяльності.

Таблиця 1

Модель фахівця банківської справи відповідно до професійно-етичних вимог діяльності

Визначення функції	Опис функцій та рівень опанування
Організаційна діяльність. Планування, організація та виконання завдань професійної діяльності.	Пунктуальний, чітко і в строк виконує взяті зобов'язання. Раціонально використовує власний робочий час і час своїх колег. Ефективно організовує свою діяльність та діяльність персоналу. Інтегрує й мобілізує персонал до ефективної спільної співпраці на основі етичних норм. При виконанні завдань повною мірою використовує свій потенціал та потенціал інших працівників. Визначає необхідні етичні засоби для виконання завдань. Справедливий при розподілі доручень (відповідальний при виконанні).
Робота з клієнтами. Комунікативність. Точний виклад інформації, розуміння і сприйняття інших.	Уміє налагоджувати ефективні та довірчі відносини з клієнтами. Використовує у професійній діяльності стратегії й тактики етично адекватного спілкування з клієнтами. Уміє обирати найбільш відповідні форми роботи з дотриманням вимог професійної етики. Виражає свою думку стисло і зрозуміло, навіть у складних ситуаціях. Дотримується вимог та принципів професійної комунікації відповідно до етичних вимог. Розвиває вміння слухати, забезпечує активність слухачів, заохочує інших до відкритої комунікації, покращує зворотній зв'язок. Постійно вдосконалює й покращує якість обслуговування клієнтів. Здатен відповідально приймати рішення для задоволення потреб клієнта. Уміє здійснювати ефективні комунікаційні взаємодії, в тому числі, засобами інформаційних технологій.
Робота в команді. Уміння взаємодіяти. Здатність до взаємодопомоги. Забезпечення саморозвитку.	Приймає завдання, що стоять перед банком, його концепцію розвитку та стратегію управління. Має авторитет серед колег та підлеглих, активно займається саморозвитком. Володіє сучасними стратегіями налагодження ділової взаємодії. Забезпечує ефективний обмін досвідом та інформацією з колегами. Дотримується етичних принципів та стандартів, що прийняті в установі. Створює в колективі сприятливий морально-психологічний клімат, атмосферу взаєморозуміння і співробітництва. Уміє знаходити оптимальні з етичної точки зору способи вирішення професійних проблем. Готовий підвищувати свій рівень знань щодо налагодження ділової взаємодії відповідно до норм професійної етики. Спонукає персонал до відкритого діалогу в колективі й своєчасно вирішує конфлікти.
Соціальні контакти. Соціальна відповідальність.	Уміє встановлювати та підтримувати належні відносини із громадськістю. Дотримується зобов'язань. Використовує соціально прийнятні пріоритети і критерії для оцінки конкурентних стратегій. Відстоює ідеї добросовісної звітності, дотримання законодавства, уникнення хабарництва у відносинах із державними службовцями.
Аналітична діяльність. Робота з інформацією.	Уміє структурувати знання, здатний до накопичення професійно-етичних знань. Здійснює аналіз своєї професійної діяльності відповідно до вимог

Здатність навчатися самостійно.	професійної етики, уміє прогнозувати кінцевий результат своєї професійної діяльності в етичному аспекті. Здатен передбачати та аналізувати фактори, що можуть змінити діяльність банку (його підрозділу), здійснювати відповідне прогнозування професійно-етичних аспектів діяльності банку. Уміє навчатися самостійно, здійснювати пошук й аналіз необхідної інформації. Розпізнає ключову (релевантну) інформацію з професійно-етичних проблем та на цій підставі приймає раціональні рішення. Мотивує інших до професійно-етичного розвитку.

Таким чином, у компетентнісний моделі фахівця банківської справи відповідно до службових функціймми визначили набір знань, якими повинен володіти фахівець банківської справи, а також умінь та навичок з вирішення узагальнених завдань професійної діяльності в етичному аспекті. Ця модель уточнює кваліфікаційні вимоги до фахівця банківської справи.

Особливу увагу потрібно звертати на зміст проблемних завдань, ситуаційних завдань, матеріалів з урахуванням необхідності забезпечення професійно-етичної спрямованості особистості фахівця банківської справи, активності студентів при відпрацюванні навичок професійної взаємодії відповідно до етичних вимог.

Окрім того, для досягнення мети у навчальний процес варто ввести додатковий спеціальний курс підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності «Професійна етика банківських працівників». Метою вивчення спецкурсу повинна стати підготовка висококваліфікованих фахівців банківської справи, здатних професійно грамотно та бездоганно в етичному аспектівиконувати завдання професійної діяльності. Основним завданням спеціального навчального курсу слід вважати глибоке засвоєння студентами знань професійної етики і їхнє використання в майбутній професійній діяльності, формування гуманістичного світогляду банківського працівника, його професійної честі та гідності.

Навчальний спецкурс «Професійна етика банківських працівників» студенти необхідно запропонувати на 3-му курсі у 5-му та 6-му семестрі. За основу спецкурсу потрібно взятимодульненавчання із теоретичною частиною, а потім практичними й контрольними завданнями.

При вивченні спецкурсу студенти здобудуть знання з історії бізнес-етики, економічної етики, професійної етики тощо, ознайомляться з поняттями та особливостями формування професійної культури загалом та банківських працівників зокрема. У результаті вивчення спецкурсу «Професійна етика банківських працівників» студенти засвоять основні етапи становлення професійної моралі банківського працівника; сутність, функції й структуру професійної моралі; основні цінності, категорії й принципи професійної етики банківського працівника; структуру професійно-моральної свідомості банківського працівника; моральні категорії, основи права і фінансово-економічної діяльності банківських установ та ін.

Для кращого опанування матеріалу ми передбачили вивчення таких тем, як «Вступ до курсу «Професійна етика банківських працівників»», «Професійна мораль банківських працівників», «Основні категорії професійної етики банківських працівників», «Мораль і право в діяльності банкіра», «Професійно-моральна свідомість банкіра», «Професійна честь і професійний обов'язок банкіра» та ін. На практичних заняттях необхідно розглядати конкретні завдання щодо аналізу поведінки в різних складних ситуаціях морального вибору професійної діяльності.

При вивченні спецкурсу студенти навчаться використовувати етичні знання, норми поведінки в повсякденному особистому житті та професійній діяльності. Вони відпрацюють уміння дотримуватись норм комунікативного етикету у спілкуванні з колегами та особами, які співпрацюють з банківською установою, оцінювати факти і явища професійної діяльності з моральної точки зору, загалом суттєво підвищивши рівень своєї професійно-етичної компетентності.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо в апробації спецкурсу «Професійна етика банківських працівників».

Загалом можна стверджувати, що при виконанні професійних обов'язків працівник банку повинен усвідомлювати значення бізнес-етики у професійній діяльності, уміти будувати свою діяльність із дотриманням вимог професійної етики.

Література

1.Байденко В. И. Компетентностный поход к проектированию государственных стандартов высшего профессионального образования (методологические и методические вопросы) : метод. пособие / В. И. Байденко. – Москва : Исслед. центр проблем качестваподгот. специалистов, 2005. – 114 с.

2. Єпіфанов А. О. Науково-методичні підходи до оцінки рівня конкуренції в банківській системі / А. О. Єпіфанов, А. С. Ярошенко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. пр. / Укр. акад. банк. справи Нац. банку України. – Суми, 2011. – Т. 31. –С. 16–28.

3. Кодекс корпоративної етики працівника ПАТ «Асвіо банк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.asviobank.ua/.
4. Лодатко Є. О. Педагогічні моделі, педагогічне моделювання і педагогічні вимірювання : thatisthat? / Є. О. Лодатко // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. – (Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп. : у 2 т. – 2011. – Вип 3, т. 1. – С. 339–344.
5. Пометун О. І. Компетентнісний підхід в сучасній історичній освіті / О. І. Пометун // ІсторіявшколахУкраїни. – 2007. – № 6. – С. 3–12.

Referense

1.Bajdenko V. Y`. Kompetentnostnyj poxod k proekty`rovany`yu gosudarstvennyx standartov vysshego professy`onal`nogo obrazovany`ya (metodology`chesky`e y` metody`chesky`e voprosy) : metod. posoby`e / V. Y`. Bajdenko. – Moskva : Y`ssled. centr problem kachestvapodgot. specy`aly`stov, 2005. – 114 s.
2. Yepifanov A. O. Naukovo-metody`chni pidxody` do ocinky` rivnya konkurenciyi v bankivs`kij sy`stemi / A. O. Yepifanov, A. S. Yaroshenko // Problemy` i perspekty`vy` rozvy`tku bankivs`koyi sy`stemy` Ukrayiny` : zb. nauk. pr. / Ukr. akad. bank. spravy` Nacz. banku Ukrayiny`. – Sumy`, 2011. – T. 31. –S. 16–28.
3. Kodeks korporaty`vnoyi ety`ky` pracivny`ka PAT «Asvio bank» [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu : http://www.asviobank.ua/.
4. Lodatko Ye. O. Pedagogichni modeli, pedagogichne modelyuvannya i pedagogichni vy`miryuvannya : thatisthat? / Ye. O. Lodatko // Pedagogika vy`shhoyi shkoly`: metodologiya, teoriya, texnologiyi. – (Vy`shha osvita Ukrayiny` : teoret. ta nauk.-metod. chasop. : u 2 t. – 2011. – Vy`p 3, t. 1. – S. 339–344.
5. Pometun O. I. Kompetentnisny`j pidxid v suchasnij istory`chnij osviti / O. I. Pometun // IstoriyavshkolaxUkrayiny`. – 2007. – # 6. – S. 3–12.

УДК 378.042

КОНТЕКСТНИЙ ХАРАКТЕР ЗМІСТУ ЗАНЯТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

С. І. Губіна

orcid.org/0000-0001-5743-350X

Входження особистості в натовп веде до безликості, до того, що індивід втрачає свої особистісні якості. Він здатен перейматися настроями натовпу і діяти під його впливом, не виявляючи своєї індивідуальності. В натовпі почуття домінують над розумом, зникає почуття особистої відповідальності.

Навчання повинно бути максимально індивідуалізованим. Індивідуалізація навчання передбачає орієнтацію на конкретні освітні потреби дорослого студента, його досвід, рівень підготовки, психофізіологічні і когнітивні особливості для створення індивідуальної програми навчання, а контекстність навчання передбачає врахування життєво важливих цілей студентів, спрямованих на виконання ними певних соціальних ролей, а також врахування професійних та соціальних умов. Включення у навчальний процес не тільки пізнавальної, але й почуттєво-особистісної сфери людини, її мотивів, переконань є основною тенденцією вибудови учіння на основі цілісного особистісного досвіду

Надання змісту занять контекстного характеру означає, що навчання студента має бути тісно пов'язаним із його змістом, варто сприймати його як особистісно значуще, пропускати весь матеріал крізь призму свого «Я». Завдяки цьому буде ефективніше формуватись особистість майбутнього вчителя.

Ключові слова: *контекст, індивідуалізація, знання, формування, досвід, мотиви, навчання, майбутні учителі.*

THE CONTEXTUAL NATURE OF THE CONTENT OF FUTURE TEACHERS' LESSONS

S. I. Hubina

The occurrence of personality in the crowd leads to impersonality, the individual loses his personal qualities. He can feel the mood of the crowd and act under his influence, without showing his individuality. Feelings dominate the mind and the sense of personal responsibility disappears when you are in the crowd.

The training should be as individualized as possible. Individualization of training involves focusing on the specific educational needs of an adult student, his experience, level of preparation, psychophysiological and cognitive peculiarities for the creation of an individual training program, and the context of learning have to take into account the vital goals of students directed to acting certain social roles, as well as the consideration of professional and social condition.

Inclusion in the educational process not only the cognitive, but also the sensuously-personal sphere of a person, of his motives, beliefs is the main tendency of the teaching formation based on a holistic personal experience.

Information should be learned in the context of the activity. The purpose of the activity is not knowing the information system, but the formation of abilities to perform professional activities. In sign-contextual learning, they receive their

© С. І. Губіна